

Секция „Информационно обслужване“ при Бюро по труда - окръг Констанца

Като гражданин на държава-членка на ЕС можете да влезете на територията на Румъния, като само представите, на който и да е митнически пункт валиден национален документ за самоличност, паспорт или друг документ, удостоверяващ самоличността ви, и който е признат от румънската държава.

Като гражданин на Европейския съюз ви се дава право да работите в Румъния (като служител или като самостоятелно наето лице), без да е необходимо разрешение за работа.

Целта на този раздел е да улесни достъпа до пазара на труда в окръг Констанца и да ви предостави информация относно приложимото в Румъния законодателство в областта на труда.

През периода, в който търсите работа като европейски гражданин, се ползвате от същите права на достъп до официалните институции по заетостта както румънските граждани.

Основната публична институция, към която можете да се обърните, за да намерите работа, е сайта на Окръжната агенция по заетостта Констанца - www.constanta.anofm.ro. В уеб-сайта можете да намерите списъка за свободни работни места в окръг Констанца, актуализиран ежеседмично.

Местната агенция Констанца се намира на улица Лакулуй 14, 900001 Констанца, с работно време от понеделник до четвъртък между 8.00-16.30 часа и петък между 8.00-14.00 часа. Можете също така да се обадите за работни места в агенциите на Меджидия, Мангалия и Наводари. Информация за техните адреси и работно време можете да намерите на официалния уеб-сайт, споменат по-горе.

Тъй като проучванията показват, че основният аргумент при избора на определена работа е заплатата, по-долу ще ви дадем някои данни относно развитието на минималната брутна работна заплата в румънската икономика.

В Румъния брутната минимална заплата за икономиката е в процес на непрекъснат растеж. По този начин, ако се започне от 1 февруари 2017 г., тя е увеличена на 1450 леи на месец, за цялостна работна седмица от 166 часа, като от 1 януари 2018 г. тя се увеличава на 1900 леи на месец за цялостна работна седмица, а от януари 2019 г. беше увеличена различно, както следва: минималната основна заплата - 2080 леи и минималната заплата за хора с висше образование или над 15 години стаж - 2350 лея. Единственото условие е тези с висше образование да работят в областта, която са завършили. От 1 януари 2019 г. минималната работна заплата на хората от строителния бранш е увеличена на 3000 леи.

Всеки гражданин на ЕС, който е нает, има право на парична заплата въз основа на трудовия договор. Заплатата трябва да включва основна заплата, надбавки и бонуси. Въз основа на индивидуалния трудов договор работодателят не може да договаря и да определя основните заплати, чиято стойност е под тази на

минималната брутна основна заплата в Румъния, гарантирана при изплащане. Заплатата, вписана в индивидуалния трудов договор, е брутна заплата, която представлява трудовата заплата или **основната заплата**. В края на изработен период служителят получава **нетна заплата**. Също така, в допълнение към заплатата, може да се получава индивидуална добавка за храна, която е отпусната под формата на ваучери за хранене, изцяло за сметка на работодателя. От януари 2019 г. служителите ще могат да се възползват от **БИЛЕТИ ЗА КУЛТУРА**. Закон № 16/2018, публикуван на 13 юли 2018 г. в Официален вестник, обединява в един нормативен акт ценните билети, които служителят може да получи (ваучери за хранене, ваучери за подаръци, ваучери за детска ясла, ваучери за празници, билети за култура). Билетите за културни събития имат месечна стойност от максимум 150 леи (или 300 леи, ако се предоставят само от време на време) и могат да се използват за заплащане на културни стоки и услуги. Това са пари за абонамент или билети за представления, концерти, музеи, панаири, изложби, тематични паркове, прожекции на филми и фестивали, както и книги, училищни учебници, музикални албуми и филми. Индивидуалната стойност на Билет за култура ще бъде 10 леи или кратна на 10, но максимум 50 леи.

При избора на държава, съответно регион, в който да извършвате своята дейност, не е важно само стойността на заплатите, но и цените на съответния регион (разходи за живот - наем / закупуване на къща, месечна кошница и др.). По-нататък ще представим най-важната информация относно живота в окръг Констанца, съответно община Констанца.

Комисията за несъстоятелност на централно ниво публикува в Официален вестник в началото на 2019 г., решението за установяване стойността на минималната месечна кошница на едно семейство - 2100 леи, ако той живее в селските райони, и на 2600 леи, ако живее в град, т.е. за семейство от 2 възрастни и 2 деца, едно от които под 14 години.

Стойността на месечната минимална потребителска кошница представлява минималният праг, под който разходите не могат да бъдат определени за осигуряване на разумен стандарт на живот. Тази стойност представлява сумата пари от доходите на длъжника, която не може да бъде спряна за плащания по дълга, тъй като е необходимо да се покрият разходите, необходими за осигуряване ежедневния живот за него и семейството му.

По-голямата част от 1 069 леи ще бъде изразходвана за храна, а за жилища, гориво, вода, електричество, интернет сумата ще бъде 405 леи на месец. За транспорт се отпуска сумата от 215 леи, за здравеопазване 132 леи и за образование и култура 53 леи. В минималната кошница се включват суми за застраховки: на къща, кола или лица, 122 леи, но също така и сума, която при тези условия може да бъде спестена, от 236 леи на месец.

За служителите на пълен работен ден нормалното работно време е 8 часа на ден, съответно 40 часа седмично. Тази максимална законова продължителност на работното време не може да надвишава 48 часа седмично, като се взема предвид

извънредният труд. Младите хора под 18 години са ограничени да се трудят до 6 часа на ден и 30 часа седмично. Има сектори на дейност, звена или професии, при които след колективни или индивидуални преговори дневното работно време е по-малко или по-голямо от 8 часа. Ако дневното работно време е 12 часа, този период трябва да бъде последван от 24-часов период на почивка.

Работата, извършена извън нормалното седмично работно време, се счита за допълнителен труд, който не може да се извърши без съгласието на служителя, освен в случаите на извънредна ситуация или при спешна работа. Допълнителният труд се компенсира или с безплатни часове, заплатени през следващите 60 календарни дни след приключване на събитието или чрез отпускане на бонус.

Работата, извършена между 22 часа вечерта и 06 часа сутринта, се счита за нощен труд. Служителите, работещи през нощта, имат право на: намален работен график с един час в сравнение с нормалния работен ден, за дни, когато извършват поне 3 часа работа през нощта, или увеличение на заплатата с най-малко 25% от заплатата основно, ако са работили поне 3 часа на нощ през нормалното работно време.

Според Кодекса на труда редовни почивки са: почивка за храна и ежедневна почивка, седмична почивка, официални празници.

В сравнение с 12-те безплатни дни през 2018 г., през 2019 г. служителите ще се възползват от 15 безплатни дни, както следва:

1 януари, 2 януари - Нова година

24 януари - Ден на обединението на румънските княжества

26 април - петък - Велики петък, 28-29 април - Великден

1 май - Ден на труда

1 юни - Ден на детето

16-17 юни - Петдесетница

15 август - Успение Богородично

30 ноември - Андреевден

1 декември - Национален празник на Румъния

25 декември, 26 декември - Коледа

Според действащите законови разпоредби служителите, които са длъжни да работят дори в дни, които се считат за неприсъствени, ще получават добавка към заплатата си, т.е. отработеният ден ще бъде изплащан.

Пенсионната вноска е една от двете социални вноски, които обикновено се изплащат изцяло от служителя. Те се удържат фактически от неговата заплата или от дохода, добавка към заплатата, според Фискалния кодекс.

По-конкретно, квотите на НАП, валидни през 2019 г., са следните:

- 25% - дял, дължим изцяло от служителя, за нормални условия на труд;
- 4% - допълнителна такса, дължима изцяло от работодателя, ако това е в конкретни условия на труд;
- 8% - допълнителна такса, дължима изцяло от работодателя, ако е за специални условия на труд.

Обикновено 25% трябва да бъдат платени на НАП, но при тежки условия на работа се добавят 4% или 8%, достигайки общо 29% или 33%. Тук трябва да се отбележи, че служителите в областта на строителството дължат през 2019 г. намалена ставка към НАП от 21,25%, ако имат брутни месечни доходи между 3000 и 30 000 леи.

„Месечната база за изчисляване осигурителната вноска, в случай на физически лица, които получават доходи от заплати или добавки към заплатите, е брутната печалба, реализирана от заплати и доходи, надбавки към заплатите, в страната и в други държави, в съответствие с разпоредбите на европейското законодателство, приложимо в областта на социалното осигуряване, както и споразуменията относно системите за социално осигуряване, по които Румъния е страна”, предвижда фискалния кодекс.

Месечната база за изчисляване включва, наред с други неща, доходите от заплати, сумите, представляващи участието на служителите в печалбата или надбавките и всякакви други суми от същия характер, освен разходите за транспорт, настаняване и дневни при командировки.

“За физическите и юридическите лица, които имат статут на работодатели или са приравнени към тях, месечната база за изчисляване осигурителната вноска е сумата от брутните доходи (...), реализирани от физическите лица, които получават доходи от заплатите или приравнени към заплатите, на които вноската се дължи, за дейността, осъществявана при особени, специални условия или при други условия на труд”, предвижда нормативния акт.

Въпреки че вноските за НАП се дължи от служителя, той се плаща от работодателя.

Служителите дължат вноските за НАП изключително за нормални условия на труд, но задължението за изчисляване, удържане и плащане на държавната пенсионна вноска е изцяло задължение на работодателите. Очевидно, когато е необходимо, допълнителният дял на НАП за по-тежки условия е изцяло отговорност на работодателите.

„Физическите и юридическите лица, които имат статут на работодатели или са приравнени към тях, имат задължението да изчисляват и приспадат при източника дължимите вноски за социално осигуряване от физическите

лица, които получават доходи от заплати или приравнени към заплатите“, предвижда Фискалния кодекс.

Декларацията по CAS се прави ежемесечно, до 25-то число на месеца, следващ месеца, за който се изплащат доходите, чрез „Декларацията за задълженията за плащане на социални вноски, данък върху дохода и номиналните записи на осигурените лица“ (формуляр 112), като срокът е и действителното плащане на вноската.

Формуляр 112 може да се подава от определени работодатели и **на тримесечие** до 25-то число на месеца, следващ тримесечието. По-конкретно, тримесечното подаване се състои от попълване и подаване на три 112 отчета, по един за всеки месец от тримесечието. В този случай плащането към **НАП** може да се извършва и на тримесечие.

Декларация 112 се подава **онлайн** с помощта на портала за електронно правителство. Вноската за пенсиите се изплаща, съгласно Заповедта на Националната агенция за фискална администрация № 1.612 / 2018, в един акаунт.

Важно! В случай на **служители на непълно работно време** или заплащани по особено споразумение, дължимата вноска към **НАП** се изплаща **на нивото на действащата минимална заплата** (2080 лея). Правилото не се прилага, ако въпросните лица имат няколко договора за непълно работно време и печелят бруто поне 2080 леи месечно (850 лева).

Всяко физическо лице, което има статут на служител на фирма с индивидуален трудов договор, автоматично бива осигурявано в системата на общественото здравеопазване, тъй като плаща данъци и социални вноски в бюджета.

Задължението за деклариране и плащане на социалните вноски е на работодателя.

Физическото лице, което няма приходи може по негово желание да се осигурява в системата на общественото здравеопазване чрез попълване и подаване на годишната декларация.

Това лице ще дължи вноски към **НАП** (10%) за 12 месеца, при изчисление, равно на 6 минимални заплати за Румъния, тоест за 2019 г. сумата от 1248 леи на година, съгласно чл. 180 параграф 3 от фискалния кодекс.

Единната декларация може да бъде подадена до 31 юли 2019 г.

За 2019 г. се определя квота от 20 000 нови работници - допуснати до румънския пазар на труда.

Според официалните данни най-големият дефицит на работна сила е в строителната и туристическата индустрия, в контекста на които около 4 милиона румънци, които могат да работят през последните години са избрали да емигрират.

Вносът на работна сила извън ЕС се ограничава ежегодно от правителството, така че в началото на всяка година с решение на Министерски съвет се определя максималния брой нови чуждестранни работници извън Европейския съюз и Европейското икономическо пространство, които могат да бъдат привлечени на работа в Румъния.

В зависимост от вида дейност, която ще се извършва в Румъния, и в рамките на текущата година, на територията на Румъния могат да бъдат наети следните категории работници:

- **постоянен работник** - чужденец, нает на територията на Румъния с индивидуален трудов договор за неопределен срок или за определен срок;
- **стажант** - чужденец, нает на територията на Румъния въз основа на трудовото свидетелство, притежател на диплома за висше образование или който следва форма на висше образование в трета държава, който участва на територията на Румъния в програма за стаж, с определена продължителност с цел подобряване професионалното обучение или за придобиване професионална квалификация, както и за подобряване езиковите си и културни знания;
- **работник „au pair“** - чужденецът, временно нает от приемно семейство, както е определено в чл. 2 алинея о 3) от правителствената Наредба за спешни случаи №. 194/2002, преиздавана, с последващите изменения и допълнения, на територията на Румъния, за да подобрят езиковите си знания и компетенции, извършвайки обикновени битови домашни услуги и полагайки грижи за деца;
- **сезонен работник** - чужденец, който поддържа основното си местожителство в трета държава, но живее законно и временно на територията на Румъния, като е нает на територията на Румъния с индивидуален договор за срочна работа, сключен с работодател след като е получил разрешително за извършване на сезонна;
- **трансграничен работник** - чужденец, гражданин на държава, която има обща граница с Румъния и живее в граничния район на съответната държава, нает в граничен район на територията на Румъния с индивидуален договор за постоянна работа или с определена продължителност;
- **висококвалифициран работник** - чужденец, нает на територията на Румъния на висококвалифицирана работа, с индивидуален трудов договор за неопределен период или за определен период от най-малко една година;
- **командиран работник** - квалифициран чужденец, временно командирован от дружеството, установено в трета държава, в което той е и остава нает с валиден трудов договор, като бенефициент по предоставяне на услуги, принадлежащи на това дружество, или на същата група дружества с дружеството където е командировано или с което дружеството е сключило договор, който включва командироването на служител на нейна територия в Румъния;
- **ИКТ работник** - лице, прехвърлено в рамките на една и съща компания - чужденец, който живее в трета държава към момента на подаване заявлението за обявяване на свободното място и който е обект на прехвърляне в рамките на същото дружество;
- **персонал със специална квалификация** - университетски професори, изследователи и научен персонал, който осъществява в Румъния академична или

изследователска дейност в рамките на акредитирани висши училища, оправомощен за временна работа в учебни и изследователските центрове или в органи и институциите на централната публична административната система;
Процедурата по наемане чужденци от работодатели, физически или юридически лица в Румъния, изисква следните стъпки:

I.) Получаване предизвестие за работа;

II.) Получаване дългосрочна виза;

III.) Получаване право на пребиваване;

IV.) Издаване разрешение за пребиваване за работа / или командироване.

I.) Получаване предизвестие за работа

В Румъния наемането на работа за чуждестранни граждани се извършва въз основа на известие за работа, поискано от работодателя и издадено от Генералния инспекторат по имиграцията, чрез териториалните му представителства.

Не е необходимо да се получава разрешение за наемане на работа в Румъния на:

а) чужденци, чийто свободен достъп до румънския пазар на труда е установен с договори, сключени от Румъния с други държави;

б) чужденци, които трябва да извършват дидактически, научни или други категории специфични дейности с временен характер в акредитирани или временно разрешени профилни институции в Румъния въз основа на двустранни споразумения или като притежатели на право за временно пребиваване да извършват дейности; научни изследвания и персоналетът със специална квалификация въз основа на заповедта на министъра на националното образование, както и чужденците, които извършват художествена дейност в културни институции в Румъния, въз основа заповед на Министъра на културата;

в) чужденци, които трябва да извършват на територията на Румъния временни дейности, поискани от министерства или други централни или местни органи на публичната администрация или автономни административни органи;

г) чужденци, които са назначени за управители на дъщерно дружество, представителство или клон на територията на Румъния на компания, която е базирана в чужбина, в съответствие с актовете, предвидени от румънското законодателство, които доказват това;

д) чужденци, които имат право за дългосрочно пребиваване на територията на Румъния;

е) чужденци, които имат право на временно пребиваване за събиране на семейството като членове на семейството на румънски гражданин;

ж) чужденци, които имат право на временно пребиваване за обучение;

з) чужденци, притежаващи право за временно пребиваване, предоставено съгласно разпоредбите на чл. 130 от Правителствената Наредба за спешни случаи №. 194/2002, преиздадена, с последващи изменения и допълнения;

и) чужденци, притежатели на валидно разрешение за временно пребиваване, предоставено с цел събиране на семейството, които преди това са се възползвали от правото на пребиваване на територията на Румъния като членове на семейството на румънски гражданин и които са в една от предвидените

ситуации - член 64 ал (2) от Наредбата за извънредни ситуации на правителството № 194/2002, преиздадена, с последващи изменения и допълнения;

й) чужденци, придобили форма на закрила в Румъния;

к) лицата, търсеци убежище, считано от датата, на която имат право да получат достъп до пазара на труда съгласно Закон №. 122/2006 относно убежището в Румъния, с последващи изменения и допълнения, ако все още е в процедура за определяне формата на закрила;

л) допустими чужденци през предоставения им период на допустимост да пребивават на румънската територия;

м) чужденци, които имат право на временно пребиваване с цел работа, наети на територията на Румъния с индивидуален трудов договор на пълен работен ден, могат да бъдат наети на работа и при друг работодател с индивидуален трудов договор на непълно работно време;

н) чужденци, които имат право на временно пребиваване за извършване религиозни дейности на територията на Румъния, в рамките на поклоненията.

Чужденците, които имат право на временно пребиваване за обучение, могат да бъдат наети на територията на Румъния само с индивидуален трудов договор на непълно работно време с максимално работно време от 4 часа на ден.

Чуждестранните притежатели на правото на временно пребиваване с цел работа, наети на територията на Румъния с индивидуален трудов договор на пълен работен ден, могат да бъдат наети на територията на Румъния от друг работодател, без предизвестие за работа, само с индивидуален трудов договор. работно време, като максималното работно време е 4 часа на ден.

За да бъде издаден документ на работодателя, удостоверяващ правото му да постави чужденец на определена функция, а именно Известието за заетост, общите условия и специалните условия в зависимост от вида на работника, изрично предвидени в закона, трябва да бъде изпълнен, както следва:

Общите условия, които работодателят трябва да изпълни, за да подаде обявление за работа, са следните:

а) е юридическо лице, упълномощено физическо лице или отделно предприятие, което извършва на територията на Румъния дейности, съвместими с функцията, за която иска наемане на работа на чужденеца;

б) е изпълнил задълженията си към държавния бюджет за последното тримесечие преди подаване на заявлението;

в) не е окончателно осъден за престъпление, предвидено в Кодекса на труда, или за престъпление срещу лицето, извършено с умисъл, предвидено в Закон № 1. 286/2009 относно Наказателния кодекс, с последващи изменения и допълнения, наричани по-долу Наказателния кодекс;

г) не е санкциониран съгласно чл. 36 параграф 1 от тази наредба, чл. 260 ал. (1) алинеи д) или д 1) от Закон №. 53/2003 - Кодексът на труда, преиздаван, с последващите изменения и допълнения или съгласно разпоредбите на чл. 8 параграф 1 от Правителственото решение №. 905/2017 относно общия регистър на досиетата на служителите, през последните 6 месеца преди уреждането на искането.

д) годишната квота по видове новоприети работници на пазара на труда, установена съгласно разпоредбите на чл. 29 параграф (1) не е изчерпан;

е) чужденецът, когото работодателят възнамерява да приеме на работа, отговаря на условията, предвидени в чл. 6 параграф (1) алинеи а), д), ж) и з), чл. 11 и чл. 27 параграф (2) алинеи в) и д) от Наредбата за извънредни ситуации на правителството №. 194/2002, преиздавана с последващите изменения и допълнения и не е в нито един от случаите на недопускане на влизане в Румъния, предвидени в чл. 8 параграф (1) алинеи б) - г) от Наредбата за извънредни ситуации на правителството №. 194/2002, преиздадена, с последващи изменения и допълнения.

Заетост на чужденците като постоянни работници

Известието за наемане на работа на постоянни работници се издава на работодателя за наемане на работа на чужденец с индивидуален трудов договор на пълен работен ден за неопределен или определен период. Индивидуалният трудов договор за определен период се удължава при условията, предвидени в Кодекса на труда, без получаване на ново предизвестие за работа, в случай че се предоставят същите условия на заетост за съответното работно място.

За да получи разрешение за работа на постоянни работници, работодателят трябва да отговаря на следните специални условия:

А) подаде декларации за заемане на свободно работно място от румънски гражданин, от гражданин на друга държава-членка на Европейския съюз или на Европейското икономическо пространство, от гражданин на Конфедерация Швейцария или от чужденец, който има право по закона за дългосрочен престой в Румъния. За да докаже това, работодателят трябва да представи следните документи:

а) организационната схема на предприятието с посочени заетите и свободните длъжности в нея;

б) удостоверение за наличните кандидати за заемане на свободното работно място, издадено не по-късно от 60 дни преди подаване на заявление за публикуване анонс обявление за разрешително за работа от агенцията по заетостта, в чиято териториална област има нейното социално или професионално седалище;

в) доказателството за публикуване на анонс от незаетото работно място в средствата за масово осведомяване в Румъния;

г) копие от протокола, в който е взето решение за обявяване дадено свободно работно място, след което е публикуван анонс в писмен вид, както и факта, че чужденецът, който работодателят възнамерява да назначи на свободното работно място, отговаря на условията да притежава професионално обучение и опит в дейността, предвидени в действащото законодателство за заемане на тази длъжност.

Б) възнамерява да наеме чужденец с индивидуален трудов договор на пълен работен ден за неопределен или определен период. Доказателството за изпълнение на специалното условие се прави чрез представяне копие от фирменото предложение за работа;

В) чужденецът, когато работодателят възнамерява да назначи на свободното работно място, изпълнява условията за разрешение, предвидени в действащото законодателство за заемането на тази работа, и няма криминално досие, несъвместимо с дейността, която да се извършва на територията на Румъния. Доказателството за специалното условие е изпълнено чрез представяне на следните документи:

- автобиография на чужденеца;
- документът за разрешение, предоставен от закона, когато е подходящо;
- свидетелството за съдимост на чужденеца или друг документ със същата правна стойност, издаден от органите на държавата на произход или местожителство, преведен и легализиран съгласно закона.

Заетост на чужденци като стажанти

Известието за наемане на работа на стажанти се издава изключително на юридическото лице работодател за наемане чужденец за извършване на стаж за определен срок с цел придобиване на професионална квалификация или за подобряване професионалните умения, както и за подобряване езиковите и културните знания. Продължителността на стажа не може да бъде удължена. Специалните условия за издаване разрешително за работа на стажанти са следните:

А) работодателят е представил надлежна проверка за наемането на работа, за да извърши стаж на румънски гражданин, гражданин на друга държава-членка на Европейския съюз или на Европейското икономическо пространство, гражданин на Конфедерация Швейцария или чужденец, който има право на пребиваване. дългосрочно на територията на Румъния. Доказателство за изпълнение на специалното условие е публикуването в голям ежедневен тираж в Румъния на поне един анонс за наемане на работа, за да се извърши стажа, и с копие на доклада, подготвен от работодателя, от който да се извърши селекция и класиране за работното място за завършване на стажа, както и фактът, че чужденецът, който работодателят възнамерява да назначи на свободното работно място, отговаря на условията за професионално обучение и опит в дейността, предвидени в действащото законодателство за заемане на тази работа.

Б) работодателят възнамерява да наеме чужденец, който да извърши стаж с фиксирана продължителност, за да получи професионална квалификация или да подобри професионалните си умения, както и да подобри езиковите си и културни знания. Изпълнението на това условие се постига чрез копието на офертата за постоянна работа и копието на сключения договор за стаж или да бъде сключен с подписването на индивидуалния трудов договор.

В) чужденецът, който работодателят възнамерява да наеме на работа, има диплома за завършено висше образование, получена през последните две години, която предхожда датата на кандидатстване или участва в цикъл на обучение, който води до получаване на такава диплома и няма несъвместимо свидетелство за съдимост като дейността ще се извършва на територията на Румъния. Доказателството за специалното условие се потвърждава от:

- а) автобиография на чужденеца;

- б) копия от учебните документи, преведени и легализирани съгласно закона;
- в) криминалното досие на чужденеца или друг документ със същата правна стойност, издаден от органите на държавата на произход или местожителство, преведен и легализиран съгласно закона.

Трудова заетост на чужденци като сезонни работници

Известието за наемане на работа на сезонни работници се издава на работодателя за наемане на работа на чужденец с индивидуален трудов договор за пълен работен ден за определен период, с цел извършване на дейност, която има сезонен характер.

Специалните условия за издаване на разрешително за работа на сезонни работници са следните:

А) работодателят възнамерява да наеме чужденец с индивидуален трудов договор за пълен работен ден за определен период, за да изпълнява дейност със сезонен характер.

Доказателството за изпълнение на специалното условие се прави чрез представяне копие от офертата за заетост, в което се уточнява, в съответствие с разпоредбите на Кодекса на труда и приложимия колективен трудов договор:

- а) място и начин на работа;
- б) продължителност на договора;
- в) заплата и продължителност на нейното изплащане;
- г) седмичен или месечен работен график;
- д) продължителност на целия платен отпуск;
- е) начална дата на дейността, ако е възможно;
- ж) други подходящи условия на труд.

Б) чужденецът, когото работодателят възнамерява да назначи на свободното работно място, отговаря на условията за професионално обучение, опит в дейността или разрешение, предвидени в действащото законодателство за заемане на тази работа. Доказателството, че специалното условие е изпълнено, се представя от работодателя със следните документи:

- а) автобиография на чужденеца;
- б) документът за разрешение, предоставен от закона, когато е подходящо.

При необходимост към автобиографията на чужденеца се прилага един от следните документи:

а) удостоверение за признаване на обучението, необходимо за заемане свободното работно място, издадено от Министерството на народното образование, при условията, предвидени в законодателството в тази област, или дипломата за обучение, издадена от образователни институции, акредитирани в Румъния;

б) копия от документи, удостоверяващи професионалното обучение, получено извън образователната система, или, според случая, удостоверяващи професионалния опит - преведени и легализирани съгласно закона;

в) копия на документи, удостоверяващи получаването в Румъния или в друга държава-членка на Европейския съюз на професионалната квалификация,

необходима за заемане свободното работно място - преведена и легализирана съгласно закона, когато е уместно.

Списъкът на секторите, включващи дейности, които се извършват съобразно сезоните, се определя чрез класификация на дейностите в националната индустрия с решение на правителството по предложение на Министерството на вътрешните работи - виж Правителствено решение № 187/2017 за съставяне на Списъка на секторите, които включват дейности, които имат сезонен характер. Ако работодателят възнамерява да предостави без заплащане настаняването на сезонен работник, заявлението за издаване на обявление за работа трябва да бъде придружено от удостоверение от работодателя декларация относно условията за настаняване, които могат да осигурят адекватен стандарт на живот на съответния чужденец. Както и общата продължителност на очаквания престой, към която се прилага документ, удостоверяващ, че работодателят е собственик или ползвател на жилището в Румъния, в което трябва да се осигури настаняването.

Ако работодателят възнамерява да осигури условия за настаняване, които осигуряват адекватен стандарт на живот на сезонния работник, искането за издаване на обявление за работа трябва да бъде придружено от договор за наем, доказващ, че съответният чужденец придобива право за ползване жилище на румънска територия за целия период на очаквания престой в замяна на плащането на наем, чийто размер не е прекомерно висок спрямо нетната заплата, осигурена в предложението за постоянна работа и качеството на настаняване, и което няма да бъде удържано автоматично от заплата.

Когато се установи, че условията, посочени по-горе в известието за работа на сезонни работници, се споменава, че работодателят осигурява настаняването на въпросния чужденец.

За чужденец, работил като сезонен работник при работодател, и извършвал същата дейност поне веднъж през последните 5 години, не е необходимо да представя документи, които доказват изпълнението на специалните условия, за да му бъде издадено разрешително за работа. Освен документ, доказващ, че е напуснал територията на Румъния коректно в края на предишния индивидуален трудов договор.

Заетостта на работниците е споделена

Разрешително за наемане на работа на семейство чужденци се издава на работодател, член на приеманото семейство, за наемането им на работа с индивидуален трудов договор на непълно работно време за максимум една година, с цел извършване обикновени битови домашни услуги и полагайки грижи за деца.

Специалните условия за издаване на разрешително за наемане на работа на работници от двойка са следните:

- а) чужденецът трябва да е на възраст между 18 и 30 години;
- б) работодателят, член на приемното семейство, поема отговорността да осигурява разходите за издръжка, настаняване, социално и здравно осигуряване за целия период на престоя на чужденеца на територията на Румъния;

- в) чужденецът е завършил прогимназиална форма на образование;
- г) работодателят, член на приемащото семейство, трябва да има гражданство, различно от чужденеца, за когото той / тя иска издаване на обявлението за наемане на работа на работника au раіг, и да няма роднински връзки с него / нея.

Заетост на чужденци като трансгранични работници

Известието за заетост на трансгранични работници се издава на работодател за наемане на работа в гранично населено място на територията на Румъния, с индивидуален трудов договор на пълен работен ден за неопределен или определен срок, на чужденец, гражданин на държава, която има обща граница с Румъния и живее в граничния район на съответната държава. Индивидуалният трудов договор за определен период се удължава при условията, предвидени в Кодекса на труда, без да се получава ново предизвестие за работа.

Специалните условия за издаване обявление за заетост на трансгранични работници са следните:

а) работодателят възнамерява да работи в гранично населено място на територията на Румъния с индивидуален трудов договор за пълно работно време за неопределено или определено време с чужденец, гражданин на държава, която има обща граница с Румъния и живее в граничната зона на съответната държава. Доказателство за спазването на това специално условие се прави чрез представяне на следните документи от работодателя:

- копие от офертата за заетост на фирмата;
- копие от валидния документ за самоличност на чужденеца.

б) чужденецът, когото работодателят възнамерява да назначи на свободното работно място, трябва да отговаря на условията за разрешително, предвидени в действащото законодателство в Румъния за заемането на тази работа, и няма криминално досие, несъвместимо с дейността, която ще се извършва на територията на Румъния. Доказателство за изпълнението на посочените специални условия се прави чрез представяне на следните документи:

а) автобиография на чужденеца;

б) документ за разрешение, предоставен от закона, когато е подходящо;

в) липсата на криминално досие на чужденеца или друг документ със същата правна стойност, издаден от органите на държавата на произход или пребиваване, преведен и легализиран съгласно закона;

г) копие от протокола, изготвен от работодателя, в който се посочва, че чужденецът, когото работодателят възнамерява да наеме на свободното работно място, отговаря на условията за професионално обучение и опит в дейността, предвидени в действащото законодателство за заетостта.

Заетост на чужденци като висококвалифицирани работници

Известието за заетост на висококвалифицирани работници се издава изключително на юридическото лице работодател за наемане на чужденец на висококвалифицирана работа, с индивидуален трудов договор на пълен работен ден за неопределено време или за определен период от поне една година.

Индивидуалният трудов договор за определен срок се удължава при условията, предвидени в Кодекса на труда, без да се получава ново предизвестие за работа. Специалните условия за издаване разрешително за работа на висококвалифицирани работници са следните:

а) работодателят възнамерява да наеме чужденец на висококвалифицирана работа, с индивидуален трудов договор на пълен работен ден за неопределено време или за определен период от най-малко една година и да му изплати заплата най-малко два пъти по-голяма от средната брутна заплата.

Доказателството за това специално условие се изпълнява чрез представяне на работодателя с копие от фирменото предложение за работа.

б) чужденецът, когото работодателят възнамерява да назначи на свободното работно място, отговаря на условията за професионално обучение, опит в дейността или разрешение, предвидени в действащото законодателство за наемане на висококвалифицирана работа и няма криминално досие, несъвместимо с дейността, която ще се извършва на територията на Румъния. Доказателство за изпълнението на посочените специални условия се прави чрез представяне от работодателя на следните документи:

- автобиография на чужденеца;
- документ за разрешение, предоставен от закона, когато е подходящо;
- свидетелство за съдимост на чужденеца или друг документ със същата правна стойност, издаден от органите на държавата на произход или местожителство - преведен и легализиран съгласно закона.

Един от следните документи се прилага към автобиографията на чужденеца:

а) удостоверение за признаване на обучението, издадено от Министерството на народната просвета, при условията, предвидени в законодателството в областта, или дипломата за обучение / удостоверението за квалификация, издадено / издадено от звена / институции, акредитирани в Румъния, които доказват квалификацията от средното или по-високо образование, както при регулирани професии, така и при нерегламентирани професии;

б) документи, удостоверяващи получаването в Румъния или в друга държава-членка на Европейския съюз, в резултат на професионален опит с ниво на знания, сравнимо с квалификацията в средното или висшето образование, с по-висока професионална квалификация, необходима за заемане свободното работно място, само в случаят с регулирани професии.

Румънското законодателство предвижда специални ситуации, при които трудовото известие може да се издава на чуждестранни граждани, без да се спазват общите и / или специалните условия.

II. Издаване на дългосрочна виза

Румънска виза може да бъде издадена след поискване от чужденец при условията, предвидени в действащото законодателство. Заявлението за виза се подава в дипломатическите мисии или консулски служби на Румъния в чужбина, в чийто избиращ район е местожителството на кандидата, а при временно местоживееене при специални, спешни случаи, се подава в дипломатическите мисии или консулски служби на Румъния в държавата, на чиято територия кандидатът е законно пребиваващ.

Дългосрочната виза за работа / упражняване на професионална дейност / за командироване се издава въз основа на обявлението за работа, получено от румънския работодател за съответния чуждестранен гражданин.

Визата за дългосрочно пребиваване за професионална дейност се предоставя на чужденци, които трябва да упражняват на територията на Румъния свободни професии, регулирани от специални закони.

Визата за дългосрочно пребиваване се предоставя на чужденци с цел заетост на територията на Румъния. Предоставената за тази цел виза също ще бъде издадена на спортисти, които трябва да се развиват в клубовете или отборите в Румъния, въз основа на индивидуален трудов договор съгласно закона.

Дългосрочна виза за невъзвращенство

Визата за дългосрочно пребиваване се предоставя на квалифицирани чужденци, служители на юридическо лице със седалище в чужбина, които ще извършват трудова дейност на територията на Румъния, съгласно закона.

III. Право на временен престой

Правото на временно пребиваване, съответно разширяването на правото на временно пребиваване, се предоставя на чужденец с цел работа или за професионална дейност, за определен период със задължението да изпълнява определени условия, предвидени в закона.

Правото на временен престой с цел работа се разширява, ако съответният чужденец представи индивидуален трудов договор на пълен работен ден, вписан в общия регистър на служителите, от което следва, че заплатата е най-малко на нивото на brutната минимална работна заплата. В случай на висококвалифицирани работници, заплатата трябва да бъде най-малко два пъти по-голяма от средната brutна заплата.

Правото на временно пребиваване за работа се удължава за период, равен на периода на валидност на трудовия договор, но не повече от една година.

Чужденците, висококвалифицирани работници, имат право на временен престой с цел труд за период, равен на периода на валидност на трудовия договор плюс 3 месеца, но не повече от 2 години.

Чужденци, сезонни работници, имат право на временен престой с цел труд за период, равен на периода на валидност на трудовия договор плюс 5 дни, без да надвишава общата продължителност на престоя на територията на Румъния като сезонен работник за 180 дни през всеки период от 365 дни, предхождащ всеки ден престой на чужденеца на територията на Румъния като сезонен работник.

Последващото удължаване на правото на временен престой с цел работа е предоставено без изпълнение на условията относно горепосочената заплата за целия период, през който чужденецът се ползва от обезщетение за безработица съгласно разпоредбите на Закон № 76/2002 относно системата за осигуряване за безработица и стимулирането на заетостта, с последващите изменения и допълнения.

Ако трудовото правоотношение на чужденец се прекрати преди изтичането на периода, за който е издадено единното разрешение, или синята карта на ЕС, документът остава валиден до изтичането на периода, за който е издаден разрешението, но не повече от периода, през който чужденецът получава

обезщетение за безработица съгласно разпоредбите на Закон №. 76/2002, с последващите изменения и допълнения или не повече от 90 дни от датата на регистрация за прекратяване на договора за заетост, ако чужденецът не получава обезщетение за безработица.

IV. Издаване на разрешения за пребиваване

Чужденец, на когото е предоставено или в зависимост от случая е получил право за пребиваване в Румъния, се издава от Генералната инспекция по имиграцията разрешение за пребиваване, както следва:

- уникално разрешително - документ за самоличност, удостоверяващ правото на престой и работа на територията на Румъния;
- Синята карта на ЕС се издава на чужденец, на когото е предоставено правото на временен престой за работа като висококвалифициран работник или, в зависимост от случая, това право, без да е необходимо да получава виза;
- разрешително за официално пребиваване - документ за самоличност, удостоверяващ правото на престой и работа въз основа на командироване на територията на Румъния;
- ИКТ разрешение - разрешение за прехвърляното лице в рамките на една и съща компания - документ за самоличност, удостоверяващ правото за пребиваване и работа като ИКТ работник на територията на Румъния;
- мобилно разрешение за ИКТ - разрешение за прехвърленото лице в рамките на една и съща компания - документ за самоличност, удостоверяващ правото на пребиваване и работа като ИКТ работник в рамките на дългосрочната мобилност на територията на Румъния.

Притежателят на разрешителното за пребиваване има задължението документът да бъде постоянно у него, да не го преотстъпва и да го представя пред органите на компетентните органи, когато той бъде поискан.